

VISIE PROFESSIONALISERING

Samenwerken aan brede inzetbaarheid van aios, opleiders en medisch specialisten

COLOFON

De Visie Professionalisering - Samenwerken aan brede inzetbaarheid van aios, opleiders en medisch specialisten, is een uitgave van de Federatie Medisch Specialisten. Ontwikkeld in het kader van Ruimte voor opleiden in samenwerking met de Adviesgroep Professionalisering.

Projectleden Ruimte voor opleiden:

Tessa Nizet (longarts, opleider, voorzitter COC Hagaziekenhuis)
 Michaël Lansbergen (klinisch fysicus, opleider, decaan Ziekenhuisgroep Twente)
 Ilse Blomberg (aios klinische geriatrie, voorzitter jNVKG)
 Elise Roerdink (senior adviseur Federatie)
 Auk Dijkstra (projectadviseur Federatie)

Leden Adviesgroep Professionalisering:

Jacqueline Bustraan (adviseur LUMC/OOR Leiden)
 Katrien Hendriks (directeur Academie voor medisch specialisten)
 Reinier Hoff (anesthesioloog, manager medisch specialistische vervolgoopleidingen UMCU)
 Edwin Knots (kinderarts, opleider Catharina Ziekenhuis, voorzitter R-COC OORZON)
 Reina Krouwel (adviseur UMC Utrecht)
 Karsten van Loon (KCPI RGS)
 Cindy Noben (OOR-coördinator OORZON)
 Bram Ooijen, Hassnae Boubrik (bestuurslid De Geneeskundestudent)
 Frank van Rooijen (aios orthopedie, bestuurslid De Jonge Specialist)
 Merel Spruyt (OOR-coördinator Leiden)
 Jaap Tulleken (intensivist, voorzitter COC UMCG)
 Mirelle Voskes (adviseur ETZ)

Het document is te downloaden via www.medischevervolgopleidingen.nl

Vragen

Heb je vragen of opmerkingen over dit document?
 Neem contact op via opleiding@demedischspecialist.nl

Vormgeving

Distincto Design

Beeld

ComicHouse, Gertjan Kleijne

© Federatie Medisch Specialisten april 2026. Alle opgenomen informatie is eigendom van de Federatie. Overnemen van inhoud, geheel of gedeeltelijk is toegestaan mits met bronvermelding.

Vrijwaring

De Federatie heeft de grootst mogelijke zorg besteed aan de samenstelling van dit document. Desondanks accepteert de Federatie geen aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden in de informatie, noch voor schade, overlast of ongemak dan wel andersoortige gevolgen die voortvloeien uit of samenhangen met het gebruik van de informatie.

Inhoudsopgave

1. Waarom een visie op professionalisering?	4
2. De ambitie	5
3. De uitgangspunten	6
3.1 Landelijke toegankelijkheid, samenwerking en kwaliteit zijn de norm	6
3.2 Professionalisering is structureel ingebed in opleiding en beroep	6
3.3 Vakoverstijgende thema's zijn actueel, relevant en afgestemd op leerbehoeften	7
3.4 Deskundige opleiders borgen de kwaliteit en het opleidingsklimaat	7
4. De randvoorwaarden	8
4.1 Landelijke toegankelijkheid, samenwerking en kwaliteit zijn de norm	8
4.2 Professionalisering is structureel ingebed in opleiding en beroep	8
4.3 Landelijk gezamenlijk ontwikkelde thema's zijn actueel, relevant en afgestemd op leerbehoeften	8
4.4 Professionalisering van opleiders en COC's	8

1. Waarom een visie op professionalisering?

De zorg verandert in hoog tempo. Medisch specialisten en aios krijgen te maken met toenemende zorgvraag, technologische innovaties, personeelstekorten en complexe maatschappelijke opgaven zoals dubbele vergrijzing, passende zorg en netwerkzorg.

De zorgvraag wordt complexer en kent steeds vaker een multidimensionaal karakter, terwijl het aantal zorgprofessionals afneemt. Dit vraagt om een andere benadering van zorg én om bredere inzetbaarheid van artsen. De toenemende specialisatie heeft de kwaliteit van zorg verhoogd, maar bemoeilijkt tegelijkertijd het leveren van geïntegreerde zorg. Daardoor dreigt brede basiskennis naar de achtergrond te verdwijnen en neemt het risico op fragmentatie en suboptimale zorg toe. Daarom is blijvende, brede professionele ontwikkeling noodzakelijk – niet als bijzaak, maar als voorwaarde voor goede zorg.

Tegelijkertijd is het huidige aanbod voor continue ontwikkeling versnipperd en onvoldoende zichtbaar. Aios en opleiders geven aan behoefte te hebben aan overzicht, kwaliteit en houvast. Er ontbreekt een centrale vindplaats van aanbod voor professionalisering, samenhang en zicht op kwaliteit.

In deze visie geven we richting aan de ontwikkeling van een samenhangend, toegankelijk en toekomstbestendig professionaliseringsaanbod voor aios, medisch specialisten en opleiders.

2. De ambitie

Om continue ontwikkeling mogelijk te maken, moet iedere aios, medisch specialist én opleider toegang hebben tot een samenhangend, relevant en op de doelgroep toegesneden professionaliseringsaanbod. Dit vraagt om een beschikbaar, actueel en goed vindbaar trainingsaanbod op landelijk niveau met ruimte voor regionale invulling. De ambitie is om een landelijk samenhangend, toegankelijk, actueel en goed vindbaar professionaliseringsaanbod te realiseren, waarmee iedere aios, medisch specialist en opleider zich blijvend kan ontwikkelen.

In de praktische uitwerking van deze ambitie beperken we ons tot samenwerken, toegankelijk maken en delen van professionaliseringsaanbod dat door opleidingsklinieken (al dan niet in regionale samenwerking), wetenschappelijke verenigingen, de Federatie of de Academie voor Medisch Specialisten, is/wordt ontwikkeld ten behoeve van de medisch specialistische vervolgopleidingen. Dit omvat scholing op gebied van diverse specialisme overstijgende thema's en persoonlijke ontwikkeling van de aios als professional, alsook training gericht op het versterken van opleiders en supervisors in hun opleidingstaken

Deze ambitie krijgt vorm door te investeren in de samenwerking tussen opleiders en ziekenhuizen in de regio, tussen regio's en op landelijk niveau. Er is noodzaak om meer samen te werken in zowel het ontwikkelen als het beschikbaar maken van training(-smateriaal) op vakoverstijgende onderwerpen en persoonlijke ontwikkeling, aangezien het voor individuele ziekenhuizen en regio's onmogelijk is om een compleet en actueel aanbod in de lucht te houden. Daarbij staat niet alleen de inhoud van het aanbod centraal, maar ook de wijze waarop dit toegankelijk, relevant en toekomstbestendig wordt georganiseerd.

Het streven is te komen tot een gezamenlijke benadering, die aansluit bij de behoeften van toekomstige medisch specialisten én recht doet aan de dynamiek van een veranderend zorglandschap. 'Professionalisering' is daarbij het overkoepelende begrip voor het ontwikkelen, inzetten en onderhouden van brede kennis en vaardigheden. Zoals is verwoord in de visie Medisch Specialist 2035¹, vormen brede kennis en vaardigheden een drijvende kracht achter duurzame inzetbaarheid, werkplezier en kwaliteit van zorg.

Om deze ambitie te realiseren zijn uitgangspunten geformuleerd die richting geven aan de doelen van professionalisering in het kader van toekomstbestendige zorg en duurzame inzetbaarheid van medisch specialisten en aan de wijze waarop landelijke toegankelijkheid, samenwerking en kwaliteit daarin een plaats krijgen. Aansluitend zijn randvoorwaarden benoemd die nodig zijn om deze uitgangspunten in de praktijk te realiseren. Samen vormen zij het vertrekpunt voor de verdere uitwerking van zowel het professionaliseringsaanbod als de bijbehorende structuur en organisatie.

¹ Federatie Medisch Specialisten. (2025). Medisch Specialist 2035: Bevlogen, betrokken en verbindend. Hoofdstuk 'Kennis en vaardigheden van de toekomst'.

3. De uitgangspunten

De volgende uitgangspunten geven richting aan de verdere uitwerking van deze visie.

3.1 LANDELIJKE TOEGANKELIJKHEID, SAMENWERKING EN KWALITEIT ZIJN DE NORM

Een landelijke online vindplaats voor het professionaliseringsaanbod

Het professionaliseringsaanbod (cursussen, training en opleiding voor aiossen, medisch specialisten en opleiders) is landelijk inzichtelijk via een online vindplaats. Deze vindplaats biedt een overzicht van relevant professionaliseringsaanbod en vergroot de vindbaarheid van zowel landelijk, regionaal als lokaal ontwikkeld aanbod. Eigenaars/aanbieders kunnen hun trainingsaanbod eenvoudig online vindbaar maken; gebruikers kunnen gericht zoeken naar informatie over passende scholing, doorklikken naar nadere informatie en waar mogelijk zich direct inschrijven of online modules volgen.

Afbakening eigenaars/aanbieders

De online vindplaats bevat professionaliseringsaanbod dat is ontwikkeld met het oog op de medisch-specialistische vervolgoopleidingen en/of de bij- en nascholing en continue professionele ontwikkeling van medisch specialisten. Dit betreft aanbod dat door opleidingsklinieken, regionale samenwerkingsverbanden van opleidingsklinieken, wetenschappelijke verenigingen, de Federatie of de Academie voor Medisch Specialisten is of wordt ontwikkeld. Dit aanbod omvat scholing op diverse specialisme-overstijgende thema's, gericht op de professionele en persoonlijke ontwikkeling van aios, evenals training die is gericht op het versterken van opleiders en supervisors in hun opleidings- en begeleidingstaken. Leidend voor de opname van aanbod zijn het doel van de scholing, de inhoudelijke en didactische kwaliteit en mate waarin het aanbod aansluit bij de opleiding en het beroep.

Ruimte voor regionaal en lokaal maatwerk

'Landelijke toegankelijkheid' betekent nadrukkelijk niet dat al het aanbod ook centraal ontwikkeld of georganiseerd wordt. Het aanbod dat via leerhuizen en academies en/of door opleiders en medisch specialisten zelf wordt ontwikkeld, is vaak sterk verbonden met regionale speerpunten en netwerken. Lokale en regionale ontwikkeling blijft van grote waarde.

Landelijke thema's samen ontwikkelen en op maat implementeren

Tegelijkertijd zijn er thema's die zich bij uitstek lenen voor gezamenlijke ontwikkeling en afstemming op landelijk niveau; denk aan belangrijke onderwerpen uit MS2035 als nieuwe technologie, vergroening van de zorg of preventie. Voor de ontwikkeling van deze generieke actuele thema's, is het efficiënter én effectiever om samenwerking op landelijk niveau te zoeken. Het ontwikkelde materiaal kan vervolgens worden aangevuld met handreikingen, formats voor trainingen of suggesties voor gezamenlijke toepassing binnen vakgroepen, zodat het regionaal of lokaal maatwerk kan worden.

Duidelijke afspraken

Ook aanbod dat in regio's is ontwikkeld, kan via de centrale infrastructuur breder/landelijk toegankelijk worden gemaakt. Daarvoor is samenwerking nodig tussen regio's en instellingen, en moeten duidelijke afspraken worden gemaakt over organisatie, eigenaarschap en kwaliteitsborging. Er kunnen verschillende vormen van samenwerking en organisatie worden verkend, met oog voor de rol, inbreng en bijdrage van betrokken partijen.

3.2 PROFESSIONALISERING IS STRUCTUREEL INGEBED IN OPLEIDING EN BEROEP

Om als medisch specialist breed inzetbaar te worden en blijven is continue vakinhoudelijke, vakoverstijgende én professionele/persoonlijke ontwikkeling noodzakelijk. Alleen dan kan de medisch specialist diens verschillende rollen in een continu veranderende context blijven vervullen. Deze brede ontwikkeling beslaat alle acht rollen van de medisch specialist: zorgverlener, patiëntencoach, netwerkpartner, kwaliteitsbevorderaar, zorgvernieuwer, zorgorganisator, gezondheidsbevorderaar en educator². Professionalisering ondersteunt deze doorlopende ontwikkeling. Professionalisering maakt daarom integraal deel uit van de opleiding tot medisch specialist en wordt ook na de opleiding structureel gefaciliteerd.

² Federatie Medisch specialisten (2022) [Contourennota voor beroepsprofiel medisch specialist](#).

3.3 VAKOVERSTIJGENDE THEMA'S ZIJN ACTUEEL, RELEVANT EN AFGESTEMD OP LEERBEHOEFTE

Het aanbod sluit aan bij actuele maatschappelijke en zorggerelateerde ontwikkelingen, zoals digitalisering, inclusie, duurzaamheid en passende zorg. Het sluit aan bij de leerbehoeften van aios, medisch specialisten en opleiders.

3.4 DESKUNDIGE OPLEIDERS BORGEN DE KWALITEIT EN HET OPLEIDINGSKLIMAAT

Kwaliteit van opleiden en een goed opleidingsklimaat vragen om gerichte ondersteuning van opleiders, supervisors en voorzitters van de centrale opleidingscommissies (COC's) met een up-to-date professionaliseringsaanbod. Dit aanbod sluit aan bij een actueel competentieprofiel en het kwaliteitskader voor medische vervolgopleidingen.

4. De randvoorwaarden

De uitgangspunten geven richting aan wat we met professionalisering willen bereiken; de volgende randvoorwaarden maken duidelijk wat daarvoor nodig is in de praktijk.

4.1 LANDELIJKE TOEGANKELIJKHEID, SAMENWERKING EN KWALITEIT ZIJN DE NORM

Landelijke toegankelijkheid en samenwerking

- Een centrale digitale infrastructuur/platform (bijvoorbeeld via de digitale leeromgeving (DLO) van de Federatie) waarin het professionaliseringsaanbod overzichtelijk en actueel is ontsloten.
- Het platform is toegankelijk voor alle aios, medisch specialisten en opleiders, en biedt ruimte voor zowel landelijk als regionaal en lokaal aanbod.
- Aanbieders (regionaal, lokaal) werken samen bij het ontwikkelen en/of aanbieden van professionalisering, met duidelijke afspraken over coördinatie en verdeling van rollen.
- Technische, financiële en administratieve barrières zijn geminimaliseerd.

Kwaliteitsborging en continue verbetering

- Er is een programmacommissie, die verantwoordelijk is voor afstemming, ontwikkeling, kwaliteitsborging en actualisering van het aanbod in gezamenlijk te ontwikkelen thema's.
- Er zijn kwaliteitsnormen voor inhoud, didactiek, gebruikte terminologie en effectiviteit.
- Kwaliteitsbewaking is georganiseerd binnen een centrale structuur.
- Evaluatie richt zich op leerresultaten, gebruiksvriendelijkheid en organisatorische inbedding.

Duurzame financiering en verantwoordelijkheden

- Er zijn structurele afspraken over bekostiging van ontwikkeling en onderhoud.
- Er zijn duidelijke afspraken over eigenaarschap, beheer en actualisatie.

4.2 PROFESSIONALISERING IS STRUCTUREEL INGEBED IN OPLEIDING EN BEROEP

- Vakoverstijgende ontwikkeling en de attitude van continu leren en ontwikkelen worden structureel ingebed in de opleidingsstructuur voor medisch-specialistische vervolgopleidingen.
- Gevolgde onderdelen in het professionaliseringsaanbod worden erkend via accreditatie of gevalideerd via portfolio, leeruitkomsten of voortgangsgesprekken.
- Opleiders en COC-voorzitters dragen actief bij aan een opleidingscultuur waarin continu leren en ontwikkelen vanzelfsprekend is.

4.3 LANDELIJK GEZAMENLIJK ONTWIKKELDE THEMA'S ZIJN ACTUEEL, RELEVANT EN AFGESTEMD OP LEERBEHOEFTE

- De thema's sluiten aan bij maatschappelijke en zorggerelateerde ontwikkelingen.
- Er is landelijk een aanbod beschikbaar in actuele vakoverstijgende thema's, bedoeld voor alle aios, ongeacht hun specialisme. Dit aanbod is gericht op een breed toepasbaar basisniveau (niet op verdieping of specialisatie) en ook geschikt voor medisch specialisten, al dan niet in de rol van supervisor of opleider.
- Thema's en leerdoelen worden afgestemd met aios, opleiders en medisch specialisten.
- Werkvormen zijn interactief en passend bij de doelgroepen en de werk-/leer-setting

4.4 PROFESSIONALISERING VAN OPLEIDERS EN COC'S

- Het aanbod sluit aan bij het actuele competentieprofiel en kwaliteitskader.
- Thema's hebben betrekking op actuele onderwerpen (nu: sociale veiligheid, feedbackcultuur, diversiteit en digitalisering).
- Er is aandacht voor zowel didactische vaardigheden (feedback, reflectie, coaching en vernieuwende onderwijsvormen) als persoonlijke ontwikkeling.
- Intervisie, coaching en uitwisseling tussen opleiders worden gestimuleerd.
- Het aanbod is herkenbaar, toegankelijk en relevant voor de doelgroepen.

Federatie
**Medisch
Specialisten**

Bezoekadres:

Federatie Medisch Specialisten
Domus Medica
Mercatorlaan 1200
3528 BL Utrecht

Postadres:

Postbus 20057
3502 LB Utrecht
www.demedischspecialist.nl